

Tidigare artiklar i Graphosoma: Del I* Nr 3 I986
Del 21 Nr 3 I987
Del 3. Nr 2 I988
Del 4* Nr 3 I99I
Del 5. Nr I I992

Vid en genomgång av samlingen och förda lepidopterologiska noteringar - torde följande kunna tillföras:

Den 6.7.1983 missade jag en hona_f som flaxade vid några av våra stora trädgårdsblommor vid garaget. Platsen var mitt föräldrahem på Bergslagsvägen Trångfors, Hallstahammar. Den flydde tvärs över vägen, satte sig på taket till grannens hus - varefter den försvann.

Det andra bortglömda fyndet var från 1.7.1986 då jag var på väg mot Ribbingsfors_f Skagersvik i norra Västergötland. Vid Fallet, Delebäck, Hova tog jag en sliten hanne.

Detta betyder att slutresultatet av mina undersökningar måste korrigeras:

UNDER PERIODEN 1959 - 1990 OBSERVERADES 65 POPULI, 55.HANNAR OCH 10 HONOR I 5 LANDSKAP PÅ 23 LOKALER. 10 EX* OBSERVERADES I JUNI; 55 EX. OBSERVERADES I JULI. FLYGTID: 23.6 - 27.7.

Danmark: Förmodligen utdöd i Danmark. Skou anger att arten inte är funnen sedan Hofmansgave på 1800-talet på Fyn. Den var också påträffad på nord-Östra Själland och i området Lolland- Falster- Mön enligt Schnack. Den fortplantade sig så sent som 1957, enligt Henriksen & Kreutzer, på Lolland.

Norge: Enligt Aagaard & Gulbrandsens prickkarta 1976 verkar inlandsfynden ha försvunnit i Norge sedan 1955, utbredningen har decimerats till Oslotrakten och längs Norges södra kust. Henriksen & Kreutzer (1982) ger en annan bild. De tar upp fynden före 1955 men om detta är riktigt och det rör sig om återfynd vet jag inte.

Finland: I Suomen päiväperhoset (1991) anges att arten har fluktuerat både i utbredning och individantal över de sista decennierna. Dess mest framgångsrika period varade från slutet av 50-talet till början av 60-talet,

ASPFJÄRILEN-SVERIGES VACKRASTE FJÄRIL forts...

då den var vitt utbredd i södra- och centrala Finland. I slutet av 60-talet försvann den från landet men på 70-talet spred den sig igen från sydöst till Finland. Den etablerar sig åter och är lokalt ganska vanlig på lämpliga biotoper i sydöstra Finland.

Av de 292 finska exemplar som anges - var 233 hannar och 59 honor, dvs förhållandet mellan könen är 4:1 i Finland, 1980 - 1989.

Mitt eget material på 65 exemplar ger fördelningen 55 hannar och 10 honor, dvs förhållandet 5,5 : 1 vilket nästan liknar de finska resultaten.

Holland: I Atlas van de nederlandse dagvlinders (1989) nämns att aspfjärilen - från att ha varit mycket sällsynt - nu blivit ytterst sällsynt. T.o.m. 1980 hade man noterat 92 individer på 12 Imkaler, från 1981 - 1986 enbart 11 individer på 5 lokaler (och nu enbart i Hollands sydöstligaste hörn).

Sverige: Förutsättningarna verkar vara mycket gynnsammare här i Sverige än i mellersta Europa* Än så länge... Den kan lokalt vara ej sällsynt här uppe.

I sak är alla arter lika viktiga, framför allt ur etisk synpunkt.

Men... Jag tror att fångst i barndomen av sådana spektakulära arter som apollofjäril, makaonfjäril och aspfjäril kan ge en sådan fantastisk UPPLEVELSE (speciellt för små barn - fjärilen upplevs som ännu större) som i det inre bevaras och förhoppningsvis förvaltas till ett mer vidgat naturintresse. Framför allt torde då makaonfjäril och aspfjäril (p.g.a. deras större utbredningsområden) utgöra "tung" arter när det gäller att rekrytera nya entomologer. För mig var det så. Hur var det för dig?

En bok, som ur skönlitterär synpunkt torde kunna - i sinnet - gräva fram lite från barndomens fjärilsomrar är Sven Rosendahls "Fjäril". Här kommer en liten blänkare om den:

I sina naturskildringar lär Sven Rosendahl den jäktade nutidsmänniskan att se och uppleva den natur som omger henne. Han för oss in i en värld, som vi dagligen lever i men ändå inte ser, som vi jaktar förbi och lever vid sidan av. Ridån går upp och skogarnas och markernas myllrande liv passerar revy inför våra ögon som yrvaket blinkar mot all färg och must.

"Fjäril", andra boken i Sven Rosendahls Naturböcker, skildrar svensk sommar, när den lever som intensivast, full av stannningar, färger och dofter. Han förmedlar bilder av vår fjärilsvärld, bilder som fångats av vaket spänd iakttagelse och som inför våra otränade sinnen skulle ha lösts upp och gått förlorade. "Fjäril" skildrar strövtåg i våra vackra sommarlandskap och vi upplever åter i minnet barnårens fjärilsfångster, hur de solbelysta ängarna levde och var ett med fjärilsdansen, blommorna och vinden. Men boken ger inte bara stämningsmättade bilder, utan är i lika hög grad en kunskapskälla för naturälskaren och ett finstämt lyriskt poem som värmer och tjusar läsaren oavsett åldern. Boken är förnämligt illustrerad av Gunnar Brusewitz.

LITTERATUR

- Aagaard, Kaare & Gulbrandsen, Jan 1976: Prikkart over norske dagsommerfugler. Universitetet i Trondheim. Det Kgl. Norske Videnskapers Selskap. Museet Trondheim.
- Gustafsson, Bert 1987: Catalogus Lepidopterorum Sueciae. Naturhistoriska Riksmuseet. Entomologiska Föreningen i Stockholm. Nordiska Kodcentralen. Stockholm.
- Henriksen, H. J. & Kreutzer, Ib 1982: Skandinavien dagsommerfugle i naturen. Skandinavisk Bogforlag. Odense.
- Marttila, Olli & Haahtela, Tari & Aarnio, Hannu & Ojalainen, Pekka 1991: Suomen päiväperhoset. Helsinki.
- Opheim, Magne 1958: Catalogue of the lepidoptera of Norway. Part I. Rhopalocera, Grypocera, Sphinges and Bombyces. Norsk Entomologisk Forening. Oslo.
- Rosendahl, Sven 1955: Fjäril. Tryckeriaktiebolaget Tiden. Stockholm.
- Schnack, Karsten 1985: Katalog over de danske sommerfugle. Entomologiske Meddelelser. Bind 52. Hefte 2-3. Kobenhavn.
- Skou, Peder 1977: Storsommerfugle på den fynske ogruppe 1967 - 1976. Lepidopterologisk Selskap for Fyn.
- Stolze, Michael & Johansen, Steffen 1990: Danmarks dagsommerfugle. En hjælp til sikker artsbestemmelse. Zoologisk Museum.
- Tax, M. H. 1989: Atlas van de nederlandse dagvlinders. Gravenland/Wageningen
- Vilhelmsen, Flemming & Skule, Bjarne 1980: Lepidoptera. December 1980. "Den lille grå." Lepidopterologisk Forening. Kobenhavn.